

Κ' ένα πρότερον έχον άκόμα οι φυσικές επιστήμες: μαθαίνονται από τη φύση, από την πραγματικότητα ίδια ίδια, κι όχι μονάχα από τα βιβλία. Γυμνάζουν λοιπόν τα μάτια που βλέπουν τα πράγματα όπως είναι κι όχι όπως τα φαντάζονται εκείνοι που ξεμαθήσαν να μεταχειρίζονται σωστά τις πέντε αίστησές τους.

Με την βοήθεια των φυσικών επιστημών μονάχα γεννιούνται πραχτικά συνάμα κ' επιστημονικά κεφάλια, άρμονικά μορφωμένα, κι όχι σχολαστικά κοντόμυαλα άνθρωποι. Μια νεολαία που κατάβαθα κατάλαβε το νόημα της φύσης θα είναι προοδευτική κι όχι υπερασυντηρητική όπως εκείνη που στα Εύαγγελικά βρήθηκε και χειροκρότησε τους έχτρούς της πνευματικής έλευσης. Θα έννοιωθε ο καθένας πως είναι τρομερή άσυνέπεια το να γράφει την υπερκαθαρεύουσα κι όταν μιλά να μεταχειρίζεται κάθε τόσο δημοτικές λέξεις και φράσεις. Έπίσης θα έννοιωθε ο καθένας πως είναι άσυμφορος άσυνέπεια να μεταχειρίζεται τη μητρική του γλώσσα για την ποίηση και την καθαρεύουσα για τον πεζό λόγο. Μα τί να σας τα λέγω; Τα είπαν πια και τα ξαναείπαν τόσο άλλοι, και πολύ καλύτερα από μένα!

Χάρηκα πολύ που βρήκα πάλι ένας άξιος άντρας να με γράψει ένα πραχτικό βιβλίο: ο κ. Στασινόπουλος. Έχουμε τώρα την «Αστρονομία» του Παλλή, την «Πλουτολογία» του Μαρκέτη, και το «Κρασί» του Στασινόπουλου—σωστός σύλλογος προς διάδοση φιλικών βιβλίων. Λέπει μονάχα ένα λαϊκό γιατρικό βιβλίο, μια βοήθεια εις ξαφνικές αρρώστιες. Ίσως ο άξιότιμος συνάδελφός μου, ο κ. Φωτιάδης στην Πόλη, θα το γράψει μερκα. Εύχομαι όλοι οι γιατροί στην Ελλάδα να είναι μαζί σας *) γιατί η Ιατρική βασίζεται άπάνω στις φυσικές επιστήμες.

X

«...Έλπίζω πως οι κόποι και η δουλειά όλων σας δεν θα πάει στα χαμένα, μ' όλη τη θεοσκότεινη τύφλα εκείνων που τολμάνε να λένε το έργο σας προδοτικό. Μα εγώ πιστεύω στο μελλούμενο της Ελλάδας γιατί ξέρω πως ο λαός της έχει περισσότερα προτερήματα παρά έλαττώματα.

Στο τελευταίο γράμμα μου είχα λησμονήσει να σας άπαντήσω στο ρώτημά σας πως μαθαίνουνε στο

*) Σ η μ. τ ο υ «Ν ο υ μ α». Αυτό που εύχεται ο κ. Krüger, άρχισε και να γίνεται. Στο «Νουμά» για την ώρα γράφουν έξη γιατροί: Οί κ. κ. Φ. Φωτιάδης, Καρκαβίτσας, Γνεφός, 'Αδάς, 'Εξαρχος κι ο διευθυντής του «Νουμά».

Ο ΗΡΟΣΤΡΑΤΟΣ ΡΑΓΚΑΒΗΣ

Ηρόστρατος όνομάζουν της καταρρέουσας οι γαμπροί όσους γράφουν όπως μιλούν και παραχορτάσμε νακούμε τώμορφο επίθετο. Δέν έχουν οι καθύμενοι τίποτα λογικά επιχειρήματα να φέρουν κ' έρχονται ναγωνιστούν με τις βρισιές και τις συκοφαντίες. Συζήτηση τι θα πη δέν έβρουν τους έφερες σ' ένα σημείο που να μη μπορούν να παντήσουν; Αμέσως, χωρίς να χάσουν καθόλου καιρό, κάνουν το ζήτημα προσωπικό, σου τινάζουν ένα δυό 'Η ρόστρατοι, Προκρούστει, Χυδαίει, Πρωδάει, δικάστρεβλώταί, βρίζουν τη γλώσσα μας την έθνική, τη γλώσσα που μιλούν οι Έθιοι, λέγοντάς την χυδαία—χωρίς να καταλαβαίνουν πως μ' αυτό κάνουν και το έθνος τους χυδαίο—κ' έτσι πια άπαρουν, πως ταπεινώσαν τον αντίπαλό τους και καμαρώνουν τη νίκη τους. Τι να πη κανείς σε τέτοιους ανθρώπους; Περιφρόνηση και σιωπή μονάχα θάπρεπε να βρίσκουν από μέρους μας και μόνο αυτό θα τους έκανε να καταλάβουν την άξία της ρητορικής τους. Μα έλα που ο πειότερος

Πανωστράτος μας τη μελλομένη γλώσσα. Έδώ πέρα στο Königsberg τη δίδασκε ο καθηγητής της Γλωσσολογίας, κ. Prellwitz, ο συγγραφέας του γνωστού έτυμολογικού λεξικού της αρχαίας Έλληνικής γλώσσας. Ο ίδιος έδιδει και το περίφημο Γερμανικό περιοδικό των Ίνδοευρωπαϊκών γλωσσών μαζί με τον καθηγητή κ. Bezzenberger.

Λοιπόν ο κ. Prellwitz, σάν γλωσσολόγος που είναι, έξόν από άλλα μαθήματά του δίδασκε τα ρωμαϊκά κ' έχ' την καθαρεύουσα. Καμιά φορά μονάχα δείχνει έλληνικές έφημερίδες γραμμένες στην αρχαίζουσα στους μαθητές του για να δούν ως που μπορεί να παίη η σχολαστική παλαβομάρα.

Ο κ. Prellwitz άγαπά και λατρεύει τα δημοτικά τραγούδια κ' είναι ένθουσιασμένος για τον κ. Ψυχρή και για τους άλλους δημοτικιστές και μεταδίδει τον θαυμασμό του και στους μαθητές του, που ανάμεσα τους βρίσκονται κι μονάχα φοιτητές της γλωσσολογίας και φιλολογίας, μα και καθηγητές γυμνασίων και διδάχτορες που μαθαίνουνε τα Ρωμαϊκά, γιατί θέλουνε να ταξειδέψουνε στην Ελλάδα και ξέρουνε πως με το «ΰδωρ» της καθαρεύουσας μπορεί να πεθάνουν από τη δίψα.

Königsberg

HERBERT KRUGER

ANEMOTΡΑΓΟΥΔΑ

II

Περπάταγα κατάμονος στην άκρογιαλιά και χαίρουμουν τα κύματα που με τραγουδιό σόηνανε σιμά μου. 'Η θύμησή σου βασάνιζε το νοῦ μου και ξάφνου θάρρεψα πως σε είδα εκεί πέρα στη μοναξιά να προδίδεις από το χαλασμένο κάστρο και μ' άνοιχτές άγκάλες να βοδολάς απ' το βουνελάκι.

Είτανε νύχτα άκόμη και στο σκοτάδι μέσα φάνηκες έσύ και φώτιζε ο κάμπος κ' η θάλασσα λαμπρόκοπνσε. Ωμειαζες την άστρατη και βοδολάγες μ' ένα βουϊτό που ξεκουφαίνουμουν. Το βουνελάκι είτανε κοντά, πολύ κοντά, όλο κατέβαινες, όλο έρχόσουν και δέν έφτανες ποτέ. Έσκαγα! μ' έπειανε πλάνη, α! μα τι είναι τοῦτο; δέ βάσταξα πια, άπλώνω και γώ τα χέρια μου, τεντώνω τα μάτια μου και τρέχω, τρέχω να σε φτάσω, να σε πάρω στην άγκαλιά μου, άνοιγοκλείνω τα χέρια μου με πόθο, κάνω να σε πιάσω, να σε σφίξω και σε χάνω μνίσκουν τα χέρια μου κάτω ξερά και στεκούμαι όα να είμωνα πια ζουρ-

κόσμος, ο κόσμος ο φανατισμένος και άμυαλος, δέν καταλαβαίνει παρά όταν του μιλάς για πρόσωπα; Για τοῦτο θέλοντας και μη για πρόσωπα κάποτε αναγκάζεται κανείς να μιλήσει, όπως κ' εγώ έδω έρχομαι να πω δυό λόγια για τον πρέσβη μας του Βερολίνου παίρνοντας άφορμή από την κ'αίνουρία επίσκεψή του στη Σμύρνη.

X

Περνώντας, πού λάτε, ο κύρ Κλέωνας Ραγκαβής τώρα τελευταία απ' τη Σμύρνη άξιώθηκε να προσφωνηθή έμμετρα από ένα σάν τον εαυτό του μεγάλο άντρα. Άκούστε την προσφώνηση που έγιν' άπάνω στο βαπόρι κι αν μπορείτε μη γελάστε.

«Ω εὔ παρέρτης, ότρηρ έργάτα των γραμμάτων άριστοτέχνα θυμαστών βυζαντινουρρημάτων! (III) Σκιρτώσα σ' όποδέχεται η γή της 'Ιωνίας, η μήτηρ της ποιήσεως και της καλλιτεχνίας. Ποίαι σκιά σ' ακολουθούν και σε περιστοιχίζουν; φέρουν πορφύρας, στέμματα, άτινα σελαχίζουν. Α! Βλέπω τον 'Ηράκλειον έντ' χρυσών άκτινων, βλέπω την Θεοδόραν σου, βλέπω τον Κωνσταντίνον. Όποια δόξα ποιητού, όποιον μεγαλείον, εκ βασιλέων ευκλειών να έχη επιτελείον! (III) Δέν λέγονται άπλοϊ θνητοί όσοι το όνομά των άρρήτως το συνέδεσαν μετά των άθανάτων! Ούδέ γηράσκουσι ποτέ εις νοῦ άκμην και ρώμην,

λόε. Όρμάω πάλι κοντά σου κι δι' θά σ' έπειαν, να σου, σκεντάψω και σεφύζουμαι χάμου. Πάρεθα, κατακοσώθηκα μα ποθ' όκνώνουμαι πάλι και το δάτω στα πόδια μα συ είχες άφανιστή κοιτάζω το βουνελάκι... μυστήριον ένα θεόρατο πανύψηλο βουνό που ζαλίζουμουν να το βλέπω, α! να, και στην κορφή του άπάνω άπάνω σε ξάνοιγα, είδουν έσύ και φαίνουσιν όα να φκαριστιόσαι στα πάδια μου

Άπολιτισμένος τότες έδωλα τις φωνές και κλαίοντας σου είπα κάτι λόγια που μου φάνηκε πως ράιζε το βουνό και χάλαγε ο κόσμος: τα θυμούμαι τέτοια λόγια που φώναξα:

«Αχ!—κι' άντήχνησε πέρα το λαγκαδι—γιατί; γιατί με φέβγεις, καίλα μου; για μένα δέν είναι ένα κλάμα; ένα δάκρυ δέν είναι; μια παρηγοριά, μια λύπηση; Μη με φέβγεις, μη! Έλα, Γιάννα μου, κοντά σ' άκρογιαλιά, έλα να περδάσουμε τη νύχτα άφήτη άντάμα, έλα να πάμε στην πέρα την πλαγιά, που μοσκοβολά το θυμάρι κ' η παπαρουνίτσα τρέμει ντροπαλή, σ' μικροπαντρεμένη νιφούλα. Έλα σ' όμορφο ρουμάνι, που φυσιό το θαλασσομυρισμένο δεράκι να σου δώσω την καρδιά μου και την ψυχή μου. Έλα, λάμια μου, έλα! Ροδόλα απ' το γρεμνό, να πάμε στο ποταμάκι, να λουστούμε άντάμα στα καθάρια νερά του, κατέδα και δός μου το χεράκι σου να σε περπατήσω σ' όν κάμπο, να σου κόψω λουλούδια από το λόγγο, απ' τις πασκαλίες να σου καμω στεφάνι και να σε πλώ στην έκκλησιά...»

Το ράισμα είχε άνοίξει πολύ βαθιά το βουνό τρανταχτηκε άξαφνα και με βρόντο μεγάλο ξεσχίστη κ' έγινε τρίματα: τότες σε είδα να παλέδης σ' όν δέρα και να κατακυλάς... «Ω, μούγκριζα, βόγκαγα ως που τρομαγμένος τινάχτηκα και ξύπνησα. Πέρα στα χαλασμάτα του στοιχειομένου πύργου λαλούσε κάποιον βραχνιασμένο όρνιθι, τα γεράκια φτερούγιζαν στα βράχια και με τα κραξίματα τους σκροπούσανε σ' όν κάμπο κάτω μιάν ανατριχίλα, που τρέμαν τα ρουμάνια και τα λαγκαδια βογκούσαν: ο άδ'εγινός τρεμόδδηνε και πίσω από το βουνό πρόδαιναν γλυκά γλυκά τοῦ ήλιου οι άχτιδες: είχε πάρει η μέρα!

ΜΑΡΚΟΣ ΓΕΡΑΝΗΣ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

— Άχ γιατρέ, είπε η μητέρα, δέν ξέρεις τί δυστυχία. Το παιδί μου έχασε τη λαλιά του... δυό μέρες τώρα δέν είπε λέξη.

— Βγάλε τη γλώσσα σου, παιδί μου, να δώ τί έχεις, είπε ο γιατρός.

Το παιδί την έβγαλε.

— Τώρα βάλε την πάλι μέσα

Το παιδί την έβαλε.

— Η γλώσσα φαίνεται κανονικά. Άς δοῦμε τώρα

διότ' η Δόξα στέφουσα την πολιάν των κόμην, διά στεφάνου εύθαλούς τάς τρίχας των καλύπτει και φως άκμης άειλαμπους 'ς το μέτωπόν των ρίπτει!

Αυτή 'νε η προσφώνηση κ' η έφημερίδα που τη δημοσίεψε προσθέτει πάρα κάτω πως κ' η πρωτεύουσα της 'Ιωνίας, ήτις άείποτε θεωρεί ως παλλάδιον την πάτριον γλώσσαν, χαιρετά εν τῷ προσώπῳ του κ. Ραγκαβή τον άκάματον υπέρμαχον αυτής, τον πάση δυνάμει μετά της χορείας των άλλων έχεφρώνων λογίων αντίπαρττοντα κατά των χυδαίων Προκρουστών, των θελόντων να καταρρίψωσι τα ίερά του ήμετέρου γένους.»

Έτσι λέει η Σπινέικη έφημερίδα. Της άπαντούμε πως Προκρούστης και 'Ηρόστρατος μεγάλοι μεγάλοι είν' ο φίλος της Ραγκαβής και μαζί μ' αυτόν κι όσοι του μοιάζουν, πως αυτός θέλησε και θέλει να καταρρίψη τα ίερά του γένους μας μόνο και μόνο για να στέψη η Δόξα τη φαλάκρα του:

Δόξαν θέλω και μόνη εύχή μου

έν την δίψαν μου ταύτην κορέσω,

λέει ο Έθιος σ' ό ποιημά του «η Ροδοδάφνη.» Δέν τον κατηγορούμε πως θέλει δόξα, γιατί κάθε άνθρωπος την θέλει. Τον κατηγορούμε όμως πως τη θέλησε δ' π' ως δ' π' ως, σάν άληθινός 'Ηρόστρατος. Όταν λέει:

«Η περιβάλλουτά με νύξ λυθήτω η προδότης η άποστάτου μάχαιραν άπηλπισμένην δρᾶντω, αυτό στην Ραγκαβική γλώσσα μεταφράζεται: Δοξά-

τὸ λαμό. Ἐλπίστε τὸ πνεῦμα σου, παιδί μου, ἔργα κατὰ τὸ φῶς. Ναι ἔτσι... Κλείσε τὸ πόρτα... Κι' ὁ λαμός δὲ φαίνεται νὰ ἔχει τίποτα.

— Ἀχ γιὰτὶ....

— Στάσου μιά στιγμή νὰ συλλογιστῶ... Παιδί μου, γιὰ πὲς μου, τί αἰσθάνεσαι, γιὰτὶ δὲ μιλεῖς ;

— Δὲν ἔχω τίποτα νὰ πῶ.

— Σὰς βεβαίω, κυρία Λεβαντόγλου, εἶπε ὁ τίμιος ἑμπορος, δὲν πρέπει νὰ πάρεις αὐτὸ τὸ ὄραμα.

— Γιατί ;

— Γιατὶ δὲν πηγαίνει, νομίζω, μὲ τὸ χρώμα σας.

— Ὡ δὲν πειράζει. Τὸ χρώμα τὸ ἀλλάζω.

— Τί διαβάσεις ἀπ' αὐτοῦ ; Τί εἶδος βιβλίου εἶναι ;

— Εἶναι νὰ εἶναι βιβλίο, ποὺ δυὸ ἀγαπήθηκαν, κι' ὕστερα ἀπὸ πολλὰ παντρεύτηκαν κι' ἔζησαν καλὰ ὅλη τους τὴ ζωή.

— Ἄ κατάλαβα, παραμυθὶ διαβάσεις.

— Χαίρουμαι ποὺ σὲ ξαναβλέπω. Θυμοῦμαι ποὺ σ' ἀπάντησα πέρυσι μὲ τὴν ἑραβωνιαστικί σου στὰ λουτρά... Ὑποθέτω, παντρεύτηκατε ἀπὸ τότε.

— Ναι, παντρεύτηκαμε, μὰ δὲ ζοῦμε μαζί.

— Γιατί, τί πάθατε ;

— Τίποτα. Νά, ἐγὼ παντρεύτηκα ἄλλῃ γυναίκα, κ' ἐκείνη ἄλλον ἄντρα.

Κυρία Κικὴ, πὺς γίνεται καὶ καθὲς φορὰ ποὺ μπῶ στὸ μαγεριὸ βρισκω κάποιον πυροσβέστη ἐκεῖ μέσα ;

Κικὴ. Δὲν ξέρω, κυρία... ἴσως γιὰτὶ φορεῖς γόδες/δύχως τακούνια.

Τοτός. Δὲ μοῦ λές, Λελέ, τί θὰ ἔκανες ἂν κανεὶς σάφινε καμιά μεγάλη περιουσία ;

Λελέ. Τίποτα.

— Παῦλο, Παῦλο, ζύπνα... Κλέφτες μέσα στὸ σπίτι..

— Τί ; Πῶς ; τὸ ξέ (γασμουριέται) ρεῖς ;

— Τοὺς ἀκούω, τοὺς ἀκούω.

— Μὴν πιστεύεις πάσαντα ὅ,τι ἀκούς (ξαντροχαλίζει).

Ἡ παιδεία πρέπει πρῶτα νὰ δίνει τοῦ ἀνθρώπου χαραχτήρα (ἀλήθεια, παληκαριά, πατριωτισμός), καὶ ἔπειτα παιδεία.

Ἐλένη. Ἄν κανέναν σὲ φιλοῦσε στὸ ἓνα μάγουλο, πές μου, θὰν τοῦ γύριζες καὶ τ' ἄλλο ;

Μαριγώ. Θὰ προσπαθοῦσα σὰν καλὴ χριστιανή... μὰ φοβοῦμαι τὸ στόμα μου θὰ βρεθῇ στὴ μέση.

Ἄντρας ποὺ πεῖθεται δίχως νὰ θέλει εἶναι πάντα τῆς ἰδίας γνώμης ; γυναίκα ποὺ παῖθεται χωρὶς νὰ θέλει εἶναι παραμυθί.

Πληροφοροῦμαστε πὺς ὁ κ. Χατζιδάκης βρῆκε τρόπο νὰ μὴν ἀναγκάζεται νὰ καταπίνει τὰ λόγια του, δηλαδὴ νὰ κρατᾷ τὸ στόμα του κλειστό. Εἶναι ἡ πιὸ ὠφέλιμη τοῦ ἀνακλίσου.

Ο ΡΕΦΕΝΕΣ

στε μὲ χωρὶς νὰ κυτᾷτε τὸ τί ἀξίζω, γιὰτὶ ἀλλοιῶς ἐγὼ δὲν ξέρω ποὺ θὰ χτυπήσω γιὰ νὰκουστῶ. Κι' ὅπως φοβέρισε, ἔτσι κ' ἔκανα. Ἐσυρε μιά σκουριασμένη σακαρίκα, ἔγραψε δηλ. τὸν Ἰουλιανὸν τὸν Παραβάτη, ἓνα δράμα σαχλό καὶ ἐλεεινὸ, ὅπου σὰν καμὴλα μέσ' σὲ μιά Σαχάρα ἰδεῶν ξαναμάσσησε τις ἐξυπνάδες τοῦ Βολταίρ καὶ βγῆκ' ὁ ἀδόξοδος δίχως ντροπὴ νὰ μᾶς κηρύξῃ πὺς προτιμᾷ τοῦ Μουχαμέτη τὴ θρησκεία ἀπὸ τὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ. Ἐνας φοιτητὴς τότες, ὁ Ν. Ἀμβράζης, λογικώτατα μ' ἓνα βιβλίο του ἔβαλε στὴ θέση του τὸν κύρ Κλέωνα, μὰ ποῖος τὴν ἄκουσε τὸ φτωχὸ φοιτητὴ ; Ὁ κύρ Κλέωνας ἦταν τότες σ' ὅλη του τὴν ἑρπυστική δόξα καὶ δὲν εἶχε νὰ φοβηθῇ ἀπὸ παιδάριον. Καὶ νὰ ὄητε ποὺ ὀρθὰ κοφτὰ ὁ φίλος εἶχε κηρύξῃ πὺς ἂ δὲ μ' ἐμπορῇ νὰ δοξαστῇ ἀλλοιῶς, θὰ πᾶρῃ τοῦ Ἡρόστρατου τὸ δρόμο. Δὲν τὸ πιστεύετε ; Μπορεῖτε νὰ πεισθῇτε σκαλίζοντας τὸ περιοδικὸ «Πανδώρα». Βιογραφεῖ ἐκεῖ μέσα ὁ Κλέων Ραγκαβῆς τὸν ποιητὴ μας Ἀθάν. Χριστόπουλο καὶ τελειώνει λέγοντας μὲ τὴν ὑπογραφή του : τὰκόλουθα :

«Οὕτως ἔζησε καὶ οὕτως ἀπεβίωσε ὁ Ἀνακρέων τῆς νέας Ἑλλάδος, οὗ τὰ ἔργα οὐδέποτε θὰ ἀποβιώσωσιν... Εὐτυχὴς ἐκεῖνος ! Κατάρθωσε ἑαῦν, ὅ,τι μόλις εἰς κατορθοὶ ἐν μυρίοις εἰς τὴν γῆν ταύτην, νὰ μὴ παρέλθῃ ἡ μνήμη του μὲ τὰς ὀλίγας ὥρας ζωῆς, αἵτινες τῷ ἑδότησαν» νὰ μείνῃ κἄν ἡ σκιά του ἐν τῷ κόσμῳ ὅταν αὐ-

ΨΥΧΑΡΗ

ΖΩΗ ΚΙ ΑΓΑΠΗ ΣΤΗ ΜΟΝΑΞΕΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΝΟΣ ΚΑΙΝΟΥΡΙΟΥ ΡΟΜΠΙΝΣΩΝΑ *)

Πῆγε νὰ γυρίσῃ πίσω, στάθηκε ὅμως μιά στιγμή, κοίταξε τὴ θάλασσα. Μπρὲ παιδιά ! Τί μάγισσα ποὺ εἶναι ἀφ' ἑκείνου ! Καὶ νὰ τὴν εἶχατε μπρὲς στὰ μάτια σας, σὰν τὸ Γιάννη, μὲ τὰ νερά της, νά, σωστὸ ἀτλάζι, ὕψος μονάχο, ποὺ ἀντανάκωνε κίχλας τις πρασινάδες τοῦ Νησιού, ποὺ στὸν κρουσταλλένιο της τὸν πάτο ξάνοιγες καὶ κάτ' ἐκεῖ κόκκινα κόκκινα φίκια. Καὶ κολύμπι νὰ μὴν ἤξερες, λαχτάρα θὰ σ' ἐπίανε νὰ βουτήξῃς, ὅχι νὰ μὴ λαχταρήσῃς ὁ Γιάννης, ποὺ εἶτανε καὶ κολυμπηστὴς πρῶτης τάξης.

Γδύθηκε, κάθισε μάλιστα νὰ βγάλῃ καὶ τὰ παπούτσι του, σὰν περατῆρ πρῶτη φορὰ ἀπὸ τὰ προφῆς, πὺς τὰ εἶχε ἀρραβωνήσει ἑξασημένια ἐκεῖ κάτω στὸν κάμπο, κοντὰ στὸ κούφιο τὸ δέντρο.

— Ὡς καλὴ τέχνη ! Βουτοῦμε πὺς γλήγορα !

Βούτηξε, κολύμπησε σὰν τὸ ψάρι, μὰ ὅχι καὶ πολὺ μακριά, γιὰτὶ κολυμπώντας ἀλλότ' ἄλλοτ' ἔβλεπε τὸ Νησί του καὶ τοῦ φάνηκε ἀξέφρονος σὰ νὰ μὴν εἶχε πιά γις πουθενά. Ὅταν εἶδε στὸ γυρισμὸ τὰ κρογιόλια, κολύμπησε μ' ὅλο τὸ κέφι, ἔκαμε μιά δυὸ βόλτες, θέλησε νὰ βγῇ λίγο παρέκει ἀπὸ τὸ μέρος ποὺ βούτηξε, γιὰτὶ θάρρυνε πὺς εἶτανε πὺς ῥηχὰ τὰ νερά, κ' εἶταν ἀλήθεια. Πάτησε, στάθηκε ὀρθός, ἡ θάλασσα τοῦ ἐρχότανε ἴσια μὲ τὸ λαμό. Πῆγε νὰ προχωρήσῃ. Ἀδύνατο ! Τὰ πόδια του πιασμένα γερὰ, σὰ σφιχτοδεμένα. Μήτε ὀρθὸς μπόρουσε νὰ τραβήξῃ μήτε πίσω. Συλλογίστηκε μπᾶς καὶ τὸν ἔπιασε ἡ κανένα ζωὴ ποῖος ξέρε ; καμιά Νεράϊδα τοῦ γιολοῦ. Προσπάθησε ἄλλῃ μιά. Τίποτος ! Καλὰ ποὺ δὲν τᾶχκε, γιὰτὶ παρὰξένο διόλου δὲ θάτανε νὰπομνησθε ξερὸς ἀπὸ τὸ φόβο. Εἶπε νὰ δῇ τί τρέχει. Ἐσκυψε, ἔψαξε ὡς κάτω μὲ τὰ χέρια του. Κατάλαβε ! Μὰ ποὺ νὰ τὸ βάλῃ τέτοιο πρᾶμα μὲ τὸ νοῦ του, προτοῦ κοιτάξῃ ; Ὡς ἀπὸ τὸ χῶμα τῆς Σάντα Κλάρας, ἔβγαίναν ἴσια μὲ καὶ κάτ' ῥίζες γιγαντένιες ἐνὸς δέντρου τῆς κορφοῦλας. Κ' ἔτσι ἐμπλεξε.

(*) Κοίταξε φύλλο 96.

Σὰν ἐμπλεξε καὶ ἄρχισε νὰ ντύνεται στὰ κρογιόλια, τὸν πῆραν οἱ στοχασμοί.

— «Ἀλλοιῶτα ὅλα τὰ πράγματα ἐδῶ ! δὲν ξέρε ; κανεὶς τί βρίσκει καὶ τί δὲ βρίσκει».

Θυμήθηκε τότες μὲ τί σκοπὸ ἦρθε ὡς ἐκεῖ. Γύρεβε κρεβάτι καὶ ἀποκοκκύμπι γιὰ τὴ βροχή.

— «Νὰ μὴ βαστοῦσε, λείε, ἡ αἰώνια ἀφ' ἑκείνου καλοκαίρι, δὲ θὰ λουζόμουνε καὶ δὲ θὰ τὴν πάθαινα».

Τόλγες τώρα, σὰ νὰποδαρῆθηκε πιά τὴν παντοτεινὴ καλοσύνη. Θὰ μοῦ πῆς, καὶ στὴν Ἀξιά γελᾷ μὴνες καὶ μὴνες ὁ οὐρανός. Μπορεῖ, μὰ δὲν εἶτανε στὴν Ἀξιά.

Κατέβηκε πρὸς τὴν ἀμμουδιὰ τὴ δική του καὶ καὶ ποὺ ἔστριβε ἡ κορφοῦλα, τοῦ φάνηκε σὰ νὰ εἶδε ἴσα ἴσα ἐκεῖνο ποὺ ἤθελε. Δηλαδή, δὲν τὸ εἶδε ἀμέσως, γιὰτὶ στὴ Σάντα Κλάρα, τοῦλάχιστο ἔτσι ἔμοιαζε, δὲν ἔβρισκε τίποτα κανεὶς ἐκεῖ ποὺ τὸ γύρεβε καὶ τὸβρισκε κάποτες ἐκεῖ ποὺ δὲν πῆγαινε ὁ νοῦς του νὰ τὸ γυρέψῃ. Ἐπρεπε πρῶτα νὰ σκουνατῇ ὁ Γιάννης, γιὰ νὰ καταλάβῃ πὺς ἔπεφτε σὲ κρεβάτι λαμπρό. Τί τὰ θέλετε ; Ὅλα στὸ Νησί τᾶφρνε ἡ τύχη, ὅπως τῆς ἔστρεψε. Ἀσυνήθιστος ὁ τόπος ; ἀσυνήθιστος κ' ἡ ζωὴ. Ὅλα σὰν καινούρια καὶ σὰν ἄλλο κοτα.

Λοιπόν, τὴν ὥρα ποὺ γύριζε ἀπὸ τὸ μπάνιο καὶ ἀπαιτιζότανε μάλιστα μὴ βλέποντας μήτε σπηλιά μήτε κούφιο δέντρο μήτε τίποτες, ἀνέβηκε στὴν κορφοῦλα του προτοῦ τραβήξῃ παρέκει, νὰ ψάξῃ καὶ ἄλλο. Εἶχε φτάσει ὡς τὴ μέση τῆς κορφοῦλας εἶταν ἴσα ἴσα τὸ μέρος ποὺ ἔστριβε πίσω μεριά, ὅχι τὸ μέρος ποὺ πῆγε ἀπάνω, σὰν τὸν ξεβρακάρισαν οἱ συντρόφοι. Τὸ μέρος ἀπὸ ἀνέβαινε πὺς πολὺ ἀπὸ τᾶλλο, μὰ εἶτανε καὶ πολὺ ὠραιότερο ; παντοῦ πρασινάδα, καὶ πηχτὴ πηχτὴ. Τὴν κοίταξε ὁ Γιάννης ἀπὸ κάτω λίγο πὺς ἀψηλὰ ἀπὸ καὶ ποὺ τέλειωνε ἡ κορφοῦλα καὶ ἄρχιζε τὰ κρογιόλια, κἀνοντας ἀκόμη δυὸ τρία βήματα, βρέθηκε σ' ἓνα κατατόπι ποὺ εἶταν ὁλόγιο κ' ἔμοιαζε σὰν ταράτσα μικρή. Στὴ μιά τῆς ἄκρῃ, ἓνα

τὸς θὰ εἶνε ἄλλου, ἢ δὲν θὰ εἶνε πλέον ἑνὸς πάντοτε τὸν Ἡρόστρατον, καί, ἂν ὁ τροχὸς τῆς τύχης οὐδέποτε μὲ φέρεῖ πρὸς τὸ ἄνω μέρος τοῦ κύκλου αὐτοῦ, μὲ φαίνεται ὅτι ΘΑ ΚΑΤΑΦΥΓΩ Εἰς ΤΟΝ ΙΕΡΟΣΥΛΟΝ ΔΑΥΛΟΝ.

ΚΛΕΩΝ ΡΑΓΚΑΒΗΣ».

Ὁ καὶμένος ὁ Ραγκαβῆς ! Ἀπὸ τὰ νειῶτα του εἶχε τις ἑρπυστικές διαθέσεις κ' ἄφ' ὅτου εἶδε κ' ἀπόειδε πὺς δὲ θὰ δοξαστῇ ἀλλοιῶς, πῆγε νὰ κἀν συντροφιά μὲ τὸν Ἰουλιανό. Τόλγες ἡ κρεβούλα του ! Μὰ ποῖος ξέρε ἂν ἐκεῖνο ποὺ λείε τὸ ποίημά του «Ἀλλοτε» μὲ τοὺς ἀκόλουθους στίχους :

Ἀπῆλθον κρύφα. Σώφρονε ὁ κόσμος νῦν μ' ὀδρίσκει ἀκάματον τὸ συνεῖδες ἐμὲ πλὴν κατατρώγει, οὐδέποτε ὁ ἐν ἐμοὶ φωλάσας σκώληξ θνήσκει καὶ κατ' ὀνείρους κάτωχρος μοὶ μειδιᾷ παιδίσκη καὶ διαρκῶς οἱ ἔσχατοι αὐτῆς ἤχοῦσι λόγοι, ποὺ δὲν ταυρίζουν καθόλου σὲ στόμα Ἀποστάτου, ποῖος ξέρε ἂν δὲν τὸ ξαναεἶπε ὕστερα ἀπὸ τὸ κούφιο τοῦ ἀποστατικὸ βρόντημα ;

×

Ἀλήθεια εἶνε νὰ λυπᾷται κανεὶς τέτοιον ἄνθρωπο καὶ τότε μόνον νὰ θυμῶνῃ, ὅταν τὸν βλέπῃ νὰ γίνεται αἰτία κ' ἐθνικοῦ κακοῦ, ὅπως πρὶν λίγα χρόνια στὴ Σμύρνη ἔγινε

αἰτία νὰ κλεισθῇ τὸ σπίτι τοῦ ἀδελφοῦ «Εὐσέβεια» μὲ μιά ἐπίσκεψή του ἐκεῖσε» καὶ στὸ σπίτι αὐτὸ ἐγίνονταν κηρύγματα, ἦταν καὶ μιά βιβλιοθήκη μέσα, ὅπου μαζεῦονταν ὁ κόσμος καὶ διάβαζε.

Εἶνε νὰ τὸν λυπᾷται κανεὶς βλέποντας πὺς Θεὸς του μοναχὸς στὴ ζωὴ του ἦταν ἡ λαγναία κ' ἡ ψευτοδόξα, μὰ καὶ πὺς νὰ τὸν λυπᾷται ὅταν συλλογίζεται πὺς, γιὰ νὰ κοῦσῃ αὐτὸς «τῆς Ἰταλίας τὰς θαλακτικές σειρήνας» (βλέπε τὸ ποίημά του «Ἐβδόμη ἐντολή») καὶ γιὰ νὰ σκώψῃ τῆς Γαλατίας τὰς εὐτραπέλους Φρόνας καὶ γιὰ νὰ γνωρίσῃ αὐτὰς ἐπαγωγὸς τοῦ πόλου νηρηίδας τῶν ὀπῶν ἐθώπευσε τὰς χρυσαυγεῖς πλεξίδας καὶ τὰ λαρδούντα σώματα, τὰ ἔξοδα τὰ πλήρωσε ἡ δύστυχῃ Ἑλλάδα, ποὺ ἂν αὐτὸς ἦταν ὁ σκοπὸς τῆς ἀνάστασής της, κάλλια μὰ τὴν ἀλήθεια ἢ Λευτεριά νὰ μὴν ἔβγαине καθόλου, μὲν νὰ καθόνταν βαθεῖα θαμμένη μέσ' στὰ κόκκαλα τῶν Ἑλλήνων τὰ ἑρᾶ.

Ἄ, κύρ Κλέων ! Δὲ θυμᾶμαι ποῖος σ' ὠνόμασε ἀδικεκριμένον υἱὸν διακεκριμένου πατρός, μὰ ὅποιος κ' ἂν ἦταν, ἔπρεπε νὰ προσέσῃ πὺς κ' οἱ δυὸ σας, μπαμπᾶς καὶ γιός, διακριθῆκατε στὸ ἐμπόριο τῶν ναυαγίων τῆς πατρίδας. Γιὰ τὸν πατέρα τὸ λείε τοῦτο ὁ Ὀρφάνιδης κ' ὅχι ἐγὼ, κ' ἂς μοῦ ἐπιτραπῇ νάντιγράψω ἐδῶ μιά σελίδα ἀπὸ τὸν «Ἀγιο Μηνᾶ», γιὰ νὰ μὴ μείνῃ κ' ὁ μεγάλος Ραγκαβῆς δίχως μνημόσυνο, ἀφ' ὅτου μάλιστα εἶνε καὶ πεθαμένος :